

НІШТА Аліна Олександрівна,
курсант
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
БАХАЄВА Альона Сергіївна,
старший викладач
кафедри поліцейської діяльності
та публічного адміністрування
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИЯВЛЕННЯ, ПРОТИДІЇ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Гендерно-обумовлене насильство є дуже актуальною проблемою в Україні, особливо зараз, коли в нашій країні діє правовий режим воєнного стану. Під цією категорією науковці пропонують розуміти «будь-які шкідливі дії, скоєні проти волі особи, які базуються на соціально приписаних (тобто гендерних) відмінностях між чоловіками та жінками» [1, с. 21].

Під час конфліктів гендерно-обумовлене насильство набуває багатьох форм і має руйнівні наслідки для постраждалих, сімей, громад і перспектив побудови тривалого миру [2, с. 4]. Однією із таких форм є сексуальне насильство, зокрема зґвалтування. Таку форму гендерно-обумовленого насильства, після повномасштабного вторгнення на територію нашої країни, застосовують війська РФ як метод ведення воєнних дій. Так, останнім часом правоохоронними органами було зафіксовано численна кількість жакливиx прецедентів різних проявів гвалтувань, вчинених окупантами щодо мирного населення, зокрема до жінок та дітей. Такого роду події завдають фізичної шкоди здоров'ю, можуть привести до летальних наслідків, а також впливають на психологічний стан постраждалої особи.

Окрім цього, якщо говорити про постконфліктний період, необхідно пам'ятати, що відсоток вчинення гендерно-обумовленого насильства, скоріш за все, значно зросте, оскільки участь у конфліктах і вплив воєнної травми прямо пов'язані із зростанням інтенсивності домашнього насильства [2, с. 4], під яким слід розуміти «діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь» [3].

З метою боротьби з цією проблемою українська влада розробляє нові методики, спеціальні програми підтримки жінок та дітей, які стали жертвами насильства в умовах конфлікту. Однією з ініціатив є саме запровадження додатку WhiteRibbonUA.

Для попередження домашнього насильства та насильства за ознакою статі, а також організації швидкої і надійної протидії зазначеним правопорушенням з листопада 2021 р. в Україні запрацювала перша мобільна платформа WhiteRibbonUA.

Це стало можливим завдяки ініціативі українського представництва Міжнародного громадського руху проти гендерно зумовленого насильства та дискримінації «Біла стрічка/White ribbon» у партнерстві з фондом Тетяни Рамус та за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні. Платформа WhiteRibbonUA працює як мобільний додаток, що можна завантажити на смартфон, має три функції: екстрена допомога постраждалим від насильства, ведення обліку фактів та надання інформації для виявлення ознак домашнього насильства. Основною функцією WhiteRibbonUA є прямий зв'язок з Національною поліцією. Мобільний додаток WhiteRibbonUA також забезпечує швидкий пошук центру підтримки, поліцейської дільниці або служб екстреної допомоги. За допомогою зазначеної платформи можна вести облік фактів домашнього насильства (функція «Мій щоденник») [4; 5, с. 152].

Велика робота була здійснена також під час повномасштабного вторгнення РФ на територію нашої країни. Зокрема, була розроблена організацією WhiteRibbon програма психологічної реабілітації, щотижневі класи з арт-терапії для дітей-переселенців з Маріуполя. Проводить терапевтичні заходи особисто виконавчий директор White Ribbon Ukraine Надія Копаниця спільно з колегами-психологами та арт-терапевтами. У рамках цієї програми також проводиться психологічна реабілітація/адаптація, запобігання суїциду при роботі з жінками та дітьми, жертвами військових злочинів (гвалтування) у Бучі, Ірпені, пізніше Харківській області Ведучим психологом, виконавчим директором Біла Стрічка Україна Надією Копаницею з командою колег [6].

Запровадження такого роду додатків має велике значення для діяльності правоохоронних органів, оскільки дає змогу останнім оперативно реагувати на звернення громадян. До того ж, постраждала особа, коли потрібна допомога, не завжди має змогу звернутись особисто чи повідомити про подію, що сталась за допомогою лінії «102». Інколи виклик поліції може бути здійснений лише за допомогою електронного звернення, при цьому таким чином, щоб правопорушник про це не дізнався. І така ситуація може виникнути не тільки у випадках, коли має місце домашнє насильство. Тому, на наше переконання, подальший розвиток інформаційних технологій є надзвичайно важливим, зокрема створення єдиного додатку, за допомогою якого громадяни мали б змогу натиском однієї кнопки на своєму мобільному пристрої звернутись за допомогою до поліції (у разі вчинення щодо постраждалої особи правопорушення, об'єктом якого виступає її життя та здоров'я).

Список використаних джерел:

1. Кобзєва І. М. Щодо проблеми попередження насильства серед підлітків в закладах освіти. *Проблеми формування здорового способу життя у молоді* : матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф. Одеса : ОНАХТ, 2021. С. 21-24.
2. Запобігання та реагування на гендернозумовлене насильство під час війни та в післявоєнних умовах. Досвід та рекомендації жіночих громадських організацій. Відень, Австрія. 2022. 54 с.
3. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
4. В Україні презентували першу мобільну платформу WhiteRibbonUA для захисту жінок та дітей від домашнього насильства. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3355901-v-ukraini-zapustili-mobilnu-platformu-dla-protidiidomasnomu-nasilstvu.htm>
5. Сичова В. В., Логовський І. М. Інформаційні технології як інструмент реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому та гендерно зумовленому насильству в Україні. *Наукові перспективи*. 2022. Вип. 5. С. 143-158. URL : <http://repositc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/16421>.
6. Діяльність «Білої Стрічки Україна» з початку воєнної кризи. *Whiteribbonukraine*. URL : <https://whiteribbonukraine.org/warukr/>

ПІНКЕВИЧ Владислав Геннадійович,

курсант

Харківського національного

університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

СВІТЛИЧНИЙ Віталій Анатолійович,

доцент кафедри протидії кіберзлочинності

Харківського національного

університету внутрішніх справ,

кандидат технічних наук, доцент

ПРАВОВІ ОСНОВИ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Правові основи освіти є важливим елементом сучасного державотворення, оскільки вони забезпечують здійснення прав людини на доступну, якісну та всебічну освіту, формують громадянську свідомість та сприяють розвитку національної економіки.

Правові основи освіти в умовах сучасного державотворення є складним та багатоаспектним питанням, яке включає в себе не лише нормативно-правову базу, але й культурно-історичний, економічний та соціальний контексти; проте, їхнє дотримання є важливим елементом розвитку демократії, захисту прав та свобод людини, формування громадянської свідомості та сприяння економічному зростанню та стабільності країни.